

Behandelingsvoorstel voor de commissie Ruimte en Groen

Onderwerp: Integraal Ontwikkelingsplan Almere

Cie-datum : 5 april 2004

Cie-nummer: 2004REG44

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op: -
eerdere behandeling in cie: ja
in PS: nee

inspraak: nee
op: 11 september 2003
op: -

Behandelend ambtenaar: K.A. Meester
Portefeuillehouder: Streng

toestel: 030-2583490

Inleiding

In deel 3 van de Vijfde Nota Ruimte heeft het Kabinet aan Almere een grote groeitaakstelling gegeven. Onder trekkerschap van de Minister van VROM is samen met de regionale partners, waaronder de provincie Utrecht, een Integraal Ontwikkelingsplan Almere (IOPA) opgesteld. Het plan geeft aan hoe en onder welke voorwaarden Almere een belangrijk deel van de verstedelijkingsdruk in de Noordvleugel, waaronder die op Utrecht, kan opvangen.

In het kader van de Nota Ruimte zal het Kabinet naar verwachting eind april een definitief besluit nemen of Almere de schaa sprong gaat maken. Indien dat het geval is zal het IOPA een belangrijke bouwsteen zijn voor de verdere uitwerking. Vervolgens zullen er t.b.v. die uitvoering nadere bestuurlijke afspraken gemaakt moeten worden tussen de verschillende partijen. Overigens lijkt uit recente concepten van de Nota Ruimte het Rijk af te koersen op een gefaseerde ontwikkeling van Almere. De schaa sprong zou daarmee nog even uitgesteld worden.

Alle betrokken partners hebben bij de presentatie op 30-01-04 positief op het IOPA gereageerd. De in het (ontwerp-)streekplan verankerde Flevolandoptie is in het IOPA verwerkt. Vanuit het Utrechtse zijn er echter wel enkele kanttekeningen te plaatsen die in het vervolgtraject nader uitgewerkt zullen moeten worden.

Vervolg inleiding op pagina 2 nee

Wordt geagendeerd:

voor korte bespreking (er kunnen enkele kleine opmerkingen worden gemaakt) en vervolgens ter kennisneming.

Beoogd effect

Een basis leggen voor de verdere groei van Almere, waardoor ook en deel van de vestigingsdruk op de provincie Utrecht kan worden opgevangen.

Argumenten

1. De provincie Utrecht heeft een belang bij deze discussie rondom Almere, gelet op de Utrechtse Flevolandoptie.
2. In deel 3 van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening had het toenmalige Kabinet aangegeven een belangrijk deel van de verstedelijkingsdruk in de Noordvleugel van de Randstad, waaronder die op de provincie Utrecht, op te willen vangen in Almere. Daarmee zou Almere een belangrijke voortgezette groeitaakstelling krijgen. Almere groeit daarmee van 165.000 naar zo'n 400.000 inwoners. In de Stellingnamebrief van het eerste Kabinet Balkenende is deze koers nog eens bevestigd.
3. Op basis van deze kabinetsstandpunten is op 10 april 2003 het Startconvenant Almere ondertekend. Dat beoogde een Integraal Ontwikkelingsplan voor Almere op te stellen. De planvorming is daarbij getrokken door het Rijk (VROM). Naast het Rijk waren Almere, Flevoland, Amsterdam, Noord-Holland en de provincie Utrecht de ondertekenaars van het startconvenant.
4. Sinds 10 april 2003 is er met voortvarendheid aan het IOPA gewerkt. De provincie Utrecht was daarbij betrokken. In het IOPA is aangegeven onder welke voorwaarden Almere de schaa sprong zou kunnen maken. Het Kabinet zou vervolgens in de Nota Ruimte nog wel het definitieve besluit over de schaa sprong moeten maken.
5. Op 30 januari 2004 is het IOPA gepresenteerd. Alle ondertekenaars van het Startconvenant hebben daarbij een korte toelichting op het resultaat gegeven. Een ieder was hier positief over en oordeelde dat het huidige Kabinet in de Nota Ruimte een positief besluit over de schaa sprong zou moeten nemen.

Beslispunt 2

1. De verwachting is dat het kabinet medio april de Nota Ruimte uitbrengt. Daarin zal ook het vervoltraject voor Almere worden aangegeven met als centrale vraag of het Kabinet ook daadwerkelijk voor de schaa sprong gaat.
2. De positieve reacties, ook van de ambtelijke top van de ministeries, is geen garantie dat het Kabinet ook daadwerkelijk voor de schaa sprong gaat kiezen. Bij de ondertekening van het Startconvenant heeft het Kabinet, vooral op instigatie van het Ministerie van Financiën, tegelijkertijd een onderzoek gestart naar de kosten en baten van mogelijke grote verstedelijkinglocaties in de Randstad. De belangrijkste conclusie van dit, inmiddels afgeronde onderzoek, was dat Almere, gelet op de investeringen in de infrastructuur niet het goedkoopste alternatief was. Een aantal locaties in of tegen het Groene Hart aan, op de binnenflank van de Randstad zouden goedkoper zijn. Aan die locaties kleven echter uit landschappelijk oogpunt vele nadelen. Het onderzoek is een hulpmiddel voor het Kabinet om een definitief standpunt over Almere in de Nota Ruimte op te nemen.
3. Inmiddels circuleren vertrouwelijke onderhandse concepten van de Nota Ruimte. In het concept van 12 februari 2004 kiest het Rijk nog niet voor de schaa sprong Almere, maar meer voor een gefaseerde ontwikkeling. Daarmee zou ook de Utrechtse Flevolandoptie voor de periode 2010-2030 pas in de periode 2010-2015 nader geconcretiseerd kunnen worden. Wij zullen nog nader analyseren wat de mogelijke gevolgen zijn als het Kabinet ook deze keuze zou maken. Een eerste analyse duidt er op dat de gevolgen beperkt zijn.

Almere, Amsterdam, Noord-Holland, Flevoland, maar ook wij, zijn niet gelukkig als het Kabinet niet voor de schaalprong zou gaan. Dat is de reden dat de regionale partners de afgelopen periode, onder meer via de Bestuurlijke Commissie Randstad, zich richting Rijk ingezet hebben het Kabinet toch voor de schaalprong te laten kiezen.

4. Mocht het Kabinet toch voor de schaalprong van Almere gaan, dan is in het IOPA ook aangegeven welke procesmatige vervolgstappen er gezet moeten worden. Dat zal moeten leiden tot de nodige bestuurlijke overeenkomsten tussen de diverse partijen. Te denken valt daarbij aan definitieve afspraken over de exacte fasering van woningbouw en infrastructuur, maar ook aan de gewenste woonmilieudifferentiatie in Almere in relatie tot locaties op het oude land.

Kanttekeningen

In het IOPA wordt sterk ingegaan op de relatie tussen het Amsterdamse stadsgewest en Almere. De ontwikkelingsas Haarlem-Schiphol-Amsterdam-Almere staat centraal in het IOPA. Ook vanuit het Utrechtse is dat gelet op de Flevolandoptie van belang, omdat deze optie vooral ten doel heeft de verstedelijkingsdruk vanuit onder meer het Amsterdamse stadsgewest op de provincie Utrecht af te leiden naar Almere. De relatie naar het Utrechtse wordt in het IOPA echter wat onderbelicht. In onze reacties op het IOPA hebben we benadrukt dat daar in het vervolgtraject meer aandacht aan besteed moet worden. Het gaat dan onder meer om aspecten als de infrastructurale relaties, waaronder de (OV-)verbindingen over de Stichtse Brug en de woonmilieudifferentiatie in Almere in relatie tot de Utrechtse differentiatie. Wij zullen deze aspecten nauwlettend volgen en waar nodig in overleg met met name Almere en Flevoland initiatieven nemen.

1. De Utrechtse Flevolandoptie voor de periode 2010-2030 bedraagt 20.000 woningen. In Randstadverband, maar ook met de partners binnen de provincie bestaat daar overeenstemming over. Toch bestaan bij de gemeente Utrecht en het BRU aarzelingen over de schaalprong van Almere. De schaalprong zou namelijk in ogen ten koste kunnen gaan van benodigde rijksinvesteringen in de Utrechtse infrastructuur.
2. De Utrechtse Flevolandoptie van 20.000 woningen is in het IOPA opgenomen. Verwezen wordt naar bijvoorbeeld pagina 15 en in het kaartbeeld op pagina 16. Ook wordt aandacht besteedt aan de benodigde infrastructuur tussen Almere en Utrecht. In het plan komt tot uiting dat de capaciteitsproblematiek op de A-27 al snel aangepakt moet worden. De Stichtse Lijn komt echter pas vanaf 2020 in beeld (zie figuur 5.2 pagina 49). Op zich kunnen we ons daar iets bij voorstellen, alleen is de onderbouwing van deze conclusie in het IOPA zwak. Wij zullen hier nog nader aandacht aan schenken.

Communicatie

Bij de presentatie van het IOPA is door de ondertekenaars van het Startconvenant, dus mede namens de provincie Utrecht, een persbericht uitgebracht. De pers heeft hieraan ook uitgebreid aandacht besteed.

Uw commissie is 11 september 2003 mondeling geïnformeerd over een aantal Randstedelijke ontwikkelingen, waaronder de voortgang m.b.t. het IOPA.

Bijlagen

Het laatste concept van het IOPA is bijgevoegd. De definitieve versie, zoals die op 30 januari jl. gepresenteerd is, is niet in voldoende oplage beschikbaar. De definitieve versie wijkt slechts marginaal af van het concept.

Gedeputeerde Staten,
9 maart 2004.